

Retouradres: Postbus 93122, 2509 AC Den Haag

De minister van Defensie
Mevrouw drs. A.T.B. Bijleveld-Schouten
Postbus 20701
2500 ES DEN HAAG

Geachte mevrouw Bijleveld,

De afgelopen jaren is het ministerie van Defensie aan de slag gegaan met het tolkendossier. Dit dossier is, door terugtrekking van de coalitietroepen in Afghanistan, in een stroomversnelling gekomen. De situatie van de (voormalige) Afghaanse tolken en hun familie is onveilig. Daarover is inmiddels genoeg gezegd en geschreven.

Onlangs hebben zich Nederlandse veteranen tot mij gewend met zorgen over de voortvarendheid rondom dit dossier. Zij voelen zich nog altijd betrokken bij hun voormalige tolken. Veteranen lieten mij weten vast te lopen bij Defensie en van het kastje naar de muur te worden gestuurd. Op hun vragen werd afwijzend gereageerd dan wel werden zij verwezen naar een ander ministerie. Onlangs heb ik daarom een spoedinterventie uitgezet bij uw ministerie inzake de Afghaanse tolk de heer A. Zijn relaas is bij uw ministerie bekend.

Tolk A. was in de periode 2006-2009 werkzaam voor de Nederlandse strijdkrachten in Uruzgan. Voor zijn periode bij de Nederlandse strijdkrachten heeft A. diverse tevredenheidsbetuigingen ontvangen. Door puur toeval ontdekten veteranen dat A. sinds 2019 in een AZC zit. Zij namen direct contact met hem op en zijn dezelfde dag naar het AZC gereden. Het weerzien was emotioneel, bijzonder en bizar. Hierop ondernamen de veteranen actie richting Defensie en werd hen in 2019 toegezegd dat procedures voortvarend zouden worden opgepakt.

Na de spoedinterventie van mijn medewerkers in de richting van het ministerie van Defensie en de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) komt er nu wel op korte termijn volledige duidelijkheid over zijn aanvraag om gezinsherening. Eindelijk, want ruim twee jaar lag dit dossier stil ondanks rappelleren van de betrokken veteranen.

Bovenstaande casus roept de vraag op of het ministerie van Defensie en de IND de aanvragen van tolken die al in Nederland verblijven wel goed in beeld hebben en zijn doordrongen van de urgentie. Feit is dat tolk A. al meer dan twee jaar in Nederland is en zijn gezin is nog steeds in Afghanistan verblijft.

De keuze om al in Kabul aan betrokkene te vragen om aan te tonen dat hij tolk is geweest en tal van documenten te overleggen roept ook de nodige vragen op. Het spreekt voor zich dat niemand wil dat een mogelijke mensenrechtenschender zich voordoet als tolk en naar Nederland wordt overgebracht om hier de asielprocedure te doorlopen. Maar hoe verhoudt dit toch kleine risico zich tot het grote belang van tolken en gezinsleden om zo snel mogelijk Afghanistan te verlaten, nu hun veiligheid met de dag meer in gevaar komt? Welke belangenafweging ligt hieraan ten grondslag?

Pagina 1

Datum
4 juni 2021

Onderwerp
Afghaanse tolken

Nationale ombudsman
Bezuidenhoutseweg 151
2594 AG Den Haag

Postbus 93122
2509 AC Den Haag

T 070 356 35 63
post@nationaleombudsman.nl
www.nationaleombudsman.nl

En op welke wijze is kwalitatief en toegankelijke goede rechtshulp geregeld in Kabul? Daarbij valt te denken aan de situatie dat Nederland van mening is dat niet voldoende is aangetoond dat betrokkene als tolk werkzaam is geweest en vertrek naar Nederland daarom niet wordt toegestaan. Wie geeft hem juridisch advies? Of de situatie dat door de betrokken tolk zelf wordt gesteld dat het voor hem onmogelijk is de juiste papieren te verzamelen. Wat kan redelijkerwijs van hem verwacht worden en welke afweging wordt dan gemaakt? Wie staat hem bij?

Voldoet Nederland met deze werkwijze aan onze verplichting om bescherming te bieden aan de tolken (en hun gezinsleden) die voor ons zo belangrijk zijn geweest en voor wie wij een morele zorgplicht hebben?

Graag verneem ik binnen twee weken een antwoord op mijn vragen. Een afschrift van deze brief heb ik gezonden aan de vaste commissies van Defensie van beide Kamers der Staten-Generaal.

Met vriendelijke groet,
de Nationale ombudsman,
tevens Veteranenombudsman,

Reinier van Zutphen